

Pomemben korak k digitalizaciji v živinoreji

Ljubljana, 26. 4. 2023

Upravljanje populacij domačih živali zahteva razvoj in vzdrževanje kompleksnih podatkovnih zbirk, ki omogočajo sledljivost živali in njenih gospodarsko pomembnih lastnosti ter pasemskih značilnosti, slednje še posebej pri avtohtonih pasmah. Gospodarsko pomembne lastnosti v povezavi z rodovniki in genomskimi informacijami omogočajo genetsko vrednotenje, ki nudi rejcu oporo pri odločitvah v reji in ustvarjanju genetskega napredka v populaciji.

Podatkovne zbirke v živinoreji upravljajo javne službe v okviru strokovnih nalog v živinoreji, ki jih izvajajo različne inštitucije v Sloveniji. Zbirke so si med seboj različne, saj je razvoj zbirk in modulov potekal glede na vsakokratne potrebe rejcev in/ali stroke znotraj inštitucij, praviloma neodvisno druga od druge. Med seboj in z uradnimi registri so slabo povezane, kar otežuje pretok podatkov in ažuriranje stanja. Z vidika pregledovanja oz. upravljanja podatkov med vrstam se tako opravila podvajajo in povzročajo dodatno delo. Oteženo je delo pri upravljanju in spremljanju populacij. Stroški poslovanja so posledično višji.

V ta namen bodo raziskovalci in strokovni sodelavci iz **Kmetijskega inštituta Slovenije (KIS)**, **Biotehniške fakultete (BF)** in **Veterinarske fakultete (VF)** iz Univerze v Ljubljani razvili **enoten sodoben informacijski sistem**, ki bo nudil učinkovito podporo za izvajanje nalog javne službe strokovnih nalog v živinoreji in rejških programov, podporo rejcem pri vodenju čred in strokovnim službam, ki pri tem sodelujejo, podporo javni upravi pri vodenju in spremljanju kmetijske politike na državni in lokalni ravni, predvsem Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) in organom v njegovi sestavi, ter ostalim uporabnikom teh podatkov. Sistem bo oblikovan v okviru petletnega projekta »**Digitalizacija podatkovnih zbirk v živinoreji – DigŽiv**«, ki poteka v okviru nacionalnega programa Načrta za okrevanje in odpornost (NOO), ki bo projekt podprl s sredstvi v višini 3,5 milijona evrov z DDV.

Digitalizacija podatkovnih zbirk v živinoreji bo izvedena z namenom (i) tesnejšega povezovanja med podatkovnimi zbirkami za posamezne vrste živali in genske banke, (ii) vzpostavitve skupne vstopne točke za različne skupine uporabnikov, (iii) zajema podatkov čim bližje kraju nastanka in čim prej po nastalem dogodku, (iv) digitalizacije nekaterih obstoječih registrov, ki se sedaj vodijo v papirni obliki, (v) dopolnitve nekaterih manjkajočih podatkov, (vi) zagotovitve povezanosti z uradnimi registri na nacionalni ravni in (vii) olajšanja mednarodnega

povezovanja. S tem bo projekt **DigŽiv prispeval k digitalizaciji in večji učinkovitosti celotnega sektorja.**

Projekt bo pomembno prispeval tudi k ohranitvi kulturne dediščine, in sicer pri ohranitvi arhiva rodovniških knjig in drugih pomembnih dokumentov, za katere bomo izvedli e-hrambo in se tako izognili nevarnosti izgube, kar se je v preteklosti že dogajalo (npr. rodovniške knjige so bile uničene v požaru).

Projekt DigŽiv predvideva vodenje in razvoj strokovnega dela v okviru obstoječih centrov razvoja s ciljem njihovega medsebojnega tesnejšega in intenzivnejšega sodelovanja in povezovanja. Nadgrajen in digitaliziran sistem DigŽiv bo omogočil tudi razvoj zahtevnih analiz, modelov in napovedi. Urejene in povezane podatkovne zbirke bodo v prihodnosti s pomočjo strojnega učenja in umetne inteligence odprle neslutene možnosti uporabe le-teh pri vodenju čred, upravljanju populacij in nenazadnje kot temelj za strateško **načrtovanje ukrepov kmetijske politike.**